Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St, Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК XC. Ч. 69. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 14-го КВІТНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 14, 1983 No. 69. VOL. XC.

„Думка" і „Прометей вшановують пам'ять І. Задорожного

Оля Шуган (зліва) і Ія Вілсон в редакції „Свободи".

Ню Йорк, Н.Й. - Цієї суботи й неділі, 16-го і 17-го квітня ц.р., відбудуться в Ню Йорку і Філядельфії особливі концерти-бенефіси двох хорів - мішаного „Думка" під диригентурою Семена Комірного і з фортепіяновим супроводом Тетяни Поташко і чоловічого „Прометей" під диригентурою Михайла Длябоги і при акомпаньяменті Ірини Пелех, відомих одиниць не тільки у З'єднаних Стейтах Америки і Канаді, але також в інших країнах українського поселення.

Особливість цих концертів полягає в тому, що ними згадані хори не тільки вшановують свого колишнього диригента, як також диригента Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка в Дітройті та інших хорів, покійного вже Івана Задорожного, але також призначають ввесь дохід з імпрез на будову пам'ятника на його могилі. Значну суму, можливо навіть підставовий капітал на цю будову, пожертвує Капеля Бандуристів ім. Шевченка, яка вже раніше ініціювала будову відповідного пам'ятника, але не здійснила цього проєкту з незалежних від неї причин.

Концерт у Ню Йорку відбудеться вже в цю суботу о год. 6-ій вечора в залі Купер Юніон при 3-ій авеню і 7-ій вулиці, а у Філядельфії в не-

(Продовження на стор. 3)

Влаштовують курси дереворізьби в Українському Музеї

Ню Йорк, Н.Й. — Український Музей у Ню Йорку влаштовує від 16-го квітня до 18-го червня десятитижневі курси дереворізьби для дорослих і дітей від 12 до 16 років. В курсах можуть брати участь початківці і досвідчені різьбарі.

Вживаючи інструменти, що їх замовив Музей за посередництвом Sculpture Associates, курсанти зможуть вивчати техніку різьби від простої лінії до складних взорів. Курсанти довідаються про різні породи дерева, придатного для дереворізьби. Закінчуючи курси, студенти зможуть виконати різьблений хрест, дерев'яну касетку чи обкладинку альбому, як свій заключний проєкт.

Організатором курсів дереворізьби в Українському Музеї і першим викладачем на них був мистець-різьбар Михайло Черешньовський. Його праці виставлялися на багатьох виставках у різних музеях та ґалеріях Америки, Канади та Европи. Про його працю зроблено документальний фільм.

На цьогорічних курсах викладатиме колишній учень М. Черешньовського Роман Косенко-Вольвич.

Курси відбуватимуться в суботи, від 1:30 до 4:30 по полудні. Оплата — 40 дол. дорослі, 35 дол. члени Музею, 30 дол. пенсіонери і студенти; діти від 12 до 16 років — безплатно.

Зацікавлені особи повинні заздалегідь записатися на курси. Реєстрація і додаткові інформації телефоном: (212) 228-0110.

МОСКВА „ПРИВОДИТЬ ДО ПОРЯДКУ" ЛЬВІВСЬКИХ ПРОЗАЇКІВ

Ню Йорк, Н. Й. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Згідно з „Радянською Україною" з 25 березня ц.р., в Москві в конференційній залі Союзу письменників СССР відбулося 23 березня ц.р. засідання „Ради з української літератури, на якому були обговорені нові твори прозаїків Львівщини". Йшлося тут про творчість таких письменників, як Роман Іванчук, Роман Федорів, Микола Ільницький, Дмитро Герасимчук, Григорій Глазов, Георгій Книш, Ніна Бічуй, Левко Різник, Тарас Салига, Василь Стефак і Микола Петренко. Засідання Ради відкрив секретар правління Союзу Міхаїл Алексєєв; „прокурором", який перевів „аналізу явищ, характерних для нових творів львівських літераторів", був секретар правління Союзу письменників СССР Юрій Суровцев. Виступали також інші члени ради, після заслухання звіту керівника Львівської письменницької організаціїі Романа Лубківського. І хоч усі відмітили „партійність, народність, інтернаціональну спрямованість, публіцистичність" у творчості львів'ян, не поминули водночас вказати на те, що „більш значні твори не позбавлені окремих недоліків..." Головні удари впали передусім на журнал „Жовтень".

Прикметно, що звітування Р. Лубківського відбулося у Москві у всесоюзній письменницькій організації, а не в Києві, до якого формально належить львівське відділення СПУ, Спілки Письменників України. Це тільки ще один показник грубо-централізаційної політики Кремля навіть у питаннях літератури, який трактує і Львів і Київ як провінційні осідки своєї неподільної імперії. Дійшло до того, що Москва навіть не старається робити вигляду, що вона придержується будь-яких формальностей

(Продовження на стор. 3)

Плянується „Панорама Української Молоді 1983"

Джерзі Сиbriti, Н.Дж. — У плянування літнього сезону на Союзівці, вже 31-го від початку постання цієї привабної оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах, плянування, що його проводить новопризначена на пост директора мистецьких програм Союзівки Аня Дидик, помітне місце займає турбота про молодь.

І так чотири дні вже майже відразу на початку сезону — від четверга, 7-го липня, до неділі, 10-го липня включно — за ініціятивою керівниці Відділу братської діяльности при Головній Канцелярії УНС Марти Кордуби відбудеться „Панорама Української Молоді 1983" — імпреза, яка дасть форум культурного, товариського і духового обміну для молодих-дорослих українок і українців.

У цю категорію молодих союзовців і тих, що союзовцями повинні якнайшвидше стати, входять молоді професіоналісти і студенти коледжів та університетів, хоча тут не робиться обмежень щодо віку чи фахів уже осягнених і майбутніх.

Сама думка влаштування такої „Панорами", — пояснює М. Кордуба, - виникла з попередніх успішних Фестивалів молоді. Але цього літа ці активності є модифіковані, щоб вони охопили ширший спектр учасників і тем. Тут будуть, як і перше, концерти молодих професійних виконавців, мистецькі виставки, показ фільмів на українські теми, серії панелів-дискусій і презізні товариські почини. Щоб дати можливість новим особам і групам брати участь у цій Панорамі, як також і попереднім учасникам Фестивалів молоді, Відділ Братської діяльности УНС вже заздалегідь звертається до зацікавлених Панорамою молодих українців відгукнутися на адресу телефоном або листовно: Marta Korduba, Ukrainian National Association, 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302; tel. (212) 227-5250; (201) 451-2200.

На панелях передбачається обговорення таких тем: як здобути бажану кар'єру; як іти вперед у науці, особливо в українознавчих дисциплінах; обізнання з різними українськими науковими центрами в Америці, Канаді та в Европі і подібні. Будуть глибше проаналізовані „засоби масової інформації", буде нагода також ближче пізнати „електронну медію" тощо.

Панорама повинна дати можливість молодим українцям і українкам, з віддалених міст і місць Канади та ЗСА, проявити себе на згаданих форумах і також познайомитися в розваговій атмосфері, про яку подбає оселя. Слід звернути увагу на спеціяльно знижені оплати за перебування на Союзівці під час „Панорами Української Молоді 1983": нічліг і харчування — 20 дол. на день, саме харчування без нічліга — 12 дол. Замовлення на оселю слід висилати якнайшвидше, бо місця обмежені. Адреса Союзівки: Soyuzivka, UNA Estate, Foordemoore Rd., Kerhonkson, N.Y. 12446 (914) 626-5641.

Нюйоркська громада готується вшанувати Брата Еміліяна Турка, ЧСВВ

Ню Йорк, Н.Й. (Р.Голіят). - Отець ігумен Патрикій Пащак, ЧСВВ, парох церкви св. Юра в Ню Йорку призначив неділю, 24-го квітня ц.р., для вшанування брата Еміліяна Турка, ЧСВВ, який обходитиме своє 50-ліття монашого життя.

Нюйоркська громада буде мати особливу нагоду вшанувати брата Еміліяна, який для Церкви і громади працює понад 40 років. Парофія церкви св. Юра впродовж того часу мала ряд нових священиків і парохів, але цей самий монах Еміліян залишався на цьому самому місці, щоб вказувати новоприбулим священикам про всі справи,зв'язані з парафією і школою св. Юра. На протязі тих понад 40 років в Ню Йорку брат Еміліян виконував різні завдання і припоручення, що накладали на нього його настоятелі й Чин св. Василія Великого.

Немає в нашій громаді члена парафії св.Юра, який особисто не знав би брата Еміліяна, ЧСВВ, відданого працівника Церкви й школи. Під час його перебування в Ню Йорку вже друге покоління дітей закінчили школу св. Юра знають і пам'ятають Еміліяна, який постійно допомагав й допомагає українській дітворі порадами й взірцевими вказівками. Пам'ятають його

Брат Еміліян

доброзичливе серце українські вояки, які прощалися з ним, від'їжджаючи з Ню Йорку під час Другої світової війни на воєнні боєвища Европи й Азії. Брат Еміліян усіх потішав і у своїх щоденних молитвах просив Всевишнього про їх щасливий поворот домів.

Василь Турко, народжений 2-го грудня 1917 року в Вінніпеґу, Канада. Його батьки, Михайло й Евфемія Турко, приїхали до Канади в 1911 році і замешкали в Вінніпеґу. Обоє родом зі Сокальщини, Західня Україна, привезли зі собою до Канади любов до своєї Церкви, обряду й народу й цю любов передали своїм синам, Василеві й молодшому Миколі, який під цю пору працює при летунстві в Вінніпеґу, в бюрі метеорології.

Старший син Василь в 1933 році вступив до манастиря отців Василіян у Мондейр, Альберта, а в 1934 році він отримав габіт і прийняв чернече ім'я Еміліян.

Це перший Василіянський манастир і новіціят в Канаді. Під зарядом цього манастиря було в той час кілька великих фарм. Архітектом будинку, в якому замешкали монахи й містилася школа, був о. Филип Ру, з походження німець. Він так полюбив український обряд, що став нашим священиком. Новики вивчали схолястику, риторику, філософію і теологічні науки. Фармами завідував брат -господар, а коло худоби були затруднені світські люди. Під час жнив, вся братія переривала свої вакації і з'їжджалися до манастиря, щоб допомогти вчасно зібрати урожай, а опісля помагали в молоченні.

В друкарні працювали брат Еміліян, брат Павло Полянський і брат Константин Височанський — теперішній парох у Воррені, Миш. У тій друкарні виготовлено перше число „Світла".

(Продовження на стор. 3)

ВЕЧІР ПІСНІ І СЛОВА В ЛМКЛЮБІ

Ню Йорк, Н.Й. — Із Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в п'ятницю, 15-го квітня ц.р., в годині 7-ій вечора, тут у приміщенні цього Клюбу, при 136 Друга авеню, відбудеться Вечір пісні і слова у, виконанні баритона Миколи Фабрики — сольоспів, Тараса М. Грицая — відчитання історичних віршів, авторський його виступ, та концертмайстра Ірини Фабрики — фортепіяновий супровід.

РОДИНА ВАЩЕНКІВ ПОКИНУЛА АМБАСАДУ В МОСКВІ

Москва, СССР. — Після чотирьох років і 9 місяців перебування в американському посольстві в Москві шість совєтських громадян п'ятидесятників спокійно покинули посольство і від'їхали до свого родинного місця проживання в Сибірі, надіючись, що недавній дозвіл еміґрувати їхній родичці Лідії Ващенко вказує на рішення совєтських властей дозволити їм усім виїхати за кордн.

Група службовців посольства і журналістів зібралися на подвір'ї посольства і дивилися, як сім'я Ващенків покидала своє мешкання, дехто з них усміхався, але особливого зворушення не було видно, коли Ващенки ввійшли в малий автобус посольства, щоб від'їхати на летовище Домодєдово на південь від Москви.

Родина Ващенків присягла, що не покине американського посольства до того часу, поки совєтські власті не дозволять їм і приблизно ще двадцятьом членам їх родини в сибірському селі Черноґорск виїхати до країни, де вони змогли б вільно практикувати свою віру. П'ятидесятництво, як і інші протестантські фундаменталістські релігії не дозволені в Совєтському Союзі. Совєтські власті говорять, що релігійні практики і вірування цих визнань порушують закони совєтської держави.

Дозвіл еміґрувати одному із членів сім'ї, 32-літній Лідії Ващенко, змінив рішення шістьох інших членів сім'ї Ващенків. Як відомо, Л. Ващенко покинула посольство 14 місяців тому у зв'язку з хворобою і перебуванням у лікарні. З лікарні Лідія повернулася до рідного села Черногорска в Сибірі, де й дістала дозвіл на еміґрування.

„Ми вважаємо виїзд Ліди з Совєтського Союзу як добру познаку для наших родин", — сказала Любов Ващенко, сестра Лідії. „Ми маємо запрошення від Лідії з Ізраїля, і ми надіємося на Бога. Він ніколи не покидав нас і ніколи не залишить нас".

В чикаґських виборах Г. Вашінґтон переміг Б. Ептона

Чикаґо, Ілл. — Конгресмен Гаролд Вашінґтон здобув 3,5 відсотка голосів більше від республіканського кандидата Бернарда Е. Ептона і тим самим виграв вибори на посадника Чикаґо, цього великого міста на середньому заході. Своєю перемогою Вашінґтон продовжив традицію демократичної адміністрації і стане, після заприсяження, першим негром посадником цього „Міста вітрів".

Вибори проходили на расовому тлі і ще у вівторок вечором, 12-го квітня, не було відомо хто властиво осягнув перемогу, бо різниця голосів була дійсно дуже незначна. О годині 11-ій вечором кореспонденти, інформуючи про перебіг виборів, подавали, що Г. Вашінґтон здобув 395,331 голосів, тобто 50 відсотків, а Б Ептон 390,638 тисяч, також 50 відсотків. Натомість у середу вранці, 13-го квітня засоби масової інформації поінформували, що конгресмен Г. Вашінґтон здобув незначну перемогу. Політичні спостерігачі завважують, що ще в історії міста в голосуванні на посадника не брало участи 88 відсотків голосуючих громадян, в тому числі багато негрів і пуерторіканців, які в деяких дільницях створили сильну коаліцію для підтримки Г. Вашінґтона. На думку спостерігачів, Вашінґтон їм завдячує перемогу, бо в білих дільницях він отримав дуже незначну кількість голосів.

Багато демократів голосували за Ептона, не маючи іншого вибору, після того, як у передвиборах білі демократи розділили свої голоси поміж теперішнім посадником Джейн Бирн і Ричардом Дейлі, сином колишнього посадника Чикаґо, у висліді чого Г. Вашінґтон здобув номінацію Демократичної партії.

В Америці

СНІГОВІ І ДОЩОВІ БУРІ, сильні вітри, які в багатьох місцях набрали швидкість 50 і більше миль на годину, наробили чимало матеріяльної шкоди в багатьох стейтах ЗСА. Також ріки, набравши забагато води, залляли багато місцевостей. Найбільше у цьому відношенні потерпіли стейти Міссісіпі і Луїзіяна після виливу ріки Пирл, не зважаючи на те, що мешканці посилено намагалися зупинити воду при допомозі мішків з піском. Нова буря минулої суботи й неділі, яка захопила багато стейтів на заході, середньому заході і північному сході, змусила посадників багатьох міст і містечок проголосити стан перестороги для населення. Наприклад, в Ровд Айленді випало 4,5 інчів дощу на протязі тільки однієї доби, загроженими були багато місцевостей в Мишиґені, Новій Англії, північному Ню Джерзі та інших. Натомість в стейті Юта випало понад 10 інчів снігу. У наслідок цих атмосферичних заворушень загинуло і були поранені багато осіб.

ВШАНОВУЮЧИ ЖЕРТВИ гітлерівського голокосту, президент Роналд Реґен заявив у своєму виступі у Капітал центрі у Ландовері, Мд., де відбувалося чергове зібрання жидів, які пережили голокост, та їхніх родин, що страхіття німецьких нацистів світ ніколи не забуде. Згідно з інформацією преси на чотириденному зібранні було понад 10,000 осіб. Під час зустрічі відбувались, як звітують кореспонденти, часто зворушливі сцени людей, які пережили голокост, але не мали змоги зустрінутись на попередніх подібних зустрічах. Р. Реґен зокрема підкреслював важливість таких зустрічей, бо вони пригадують не тільки учасникам, але також цілому світові про жахіття тих часів, які не повинні повторитися в майбутньому в будь-якій частині світу.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ТЕ, ЩО губернатор нюйоркського стейту Маріо Квомо вислав свого найкращого посередника у переговорах, а Рада транспорту застосувала тиск на профспілку, залізничники підміських поїздів лінії Метро-Норт не погодолись з пропозиціями Ради і не вийшли на роботу. Понад 70,000 пасажирів ще й досі поставлені в дуже незручну ситуацію, бо змушені шукати інших засобів транспортації. Голова МТА Ричард Равіч заявив у понеділок, 11-го квітня ц.р., що переговори зайшли у сліпий кут і він особисто не бачить іншого виходу, як припинити розмови і передати цю справу під контролю стейтових властей.

ЗУСИЛЛЯ, ЩОБ ВИЧИСТИТИ вагони підземки в Ню Йорку із „граффіті" не мають успіху. 25 відсотків вагонів помальовано на біло з надією, що молоді злочинці їх не будуть розмальовувати. Однак всі вони вже є покриті численними „граффіті" у найбільш ярких кольорах.

ПРОПОНУЮТЬ ДЕЯКІ ЗМІНИ У СТРАТЕГІЧНОМУ ОЗБРОЄННІ

Вашінґтон. — Спеціяльна президентська комісія, яка складалася з людей обидвох політичних партій, опублікувала і передала президентові Роналдові Реґенові своє звідомлення із тримісячної праці. Звідомлення охоплює 10,000 слів і заторкує в першу чергу стратегічну міжконтинентальну нуклеарну зброю, зокрема тяжкі ракети типу МХ, які потребують окремих сховків, бо їх тяжко перевозити з місця на місце, як це практикує армія з іншою нуклеарною зброєю, зокрема ракетами.

Головою цієї комісії є, чи зглядно був емеритований генерал летунства Брент Сковкрофт. Він, після передачі документу Президентові і копії секретареві Департаменту оборони Каспарові Вайнберґерові, виступив на короткій пресовій конференції і заявив кореспондентам, що спеціяльна комісія переглянула цілість нуклеарної стратегії ЗСА і прийшла до висновку, що ракети типу МХ не тільки дуже коштовні, але стратегічно не вигідні і політично являються зупинкою у переговорах із Совєтським Союзом про скорочення стратегічної міжконтинентальної нуклеарної зброї. Принаймні їх використовують лідери СССР для своїх пропаґандивних цілей і бльокування самих переговорів.

Комісія тому пропонує зменшити існуюче напруження і можливість нуклеарної війни шляхом заскочення противника. „Ми пропонуємо нові напрямні в нуклеарному озброєнні, — заявив ген. Б. Сковкрофт, — і підписання нового договору про скорочення нуклеарної зброї". Покликана в січні ц.р. президентом Р.Реґеном спеціяльна комісія рекомендує Адміністрації перейти на продукцію одноголовкових ракет меншого калібру, які, практично беручи, можуть у випадку війни виконати таке ж саме завданняк, як величезні тяжкі МХ з багатьма атомовими головками.

Політичні і військові спостерігачі думають, що пропозиція комісії зрушить з місця справу ухвалення фондів на міжконтинентальну зброю в обидвох палатах Конґресу і причиниться до скорішого схвалення фондів на оборону.

Висловлюються проти додаткової допомоги Ель Сальвадорові

Вашінґтон. — Підкомісія закордонних справ у Конґресі завдала удар політиці Адміністрації президента Роналда Реґена відносно Латинської Америки, проголосувавши у вівторок, 12-го квітня, резолюцію, якою відкинула додаткову військову допомогу Ель Сальвадорові і поставила вимогу заборонити ЗСА допомагати повстанцям Нікараґуа без спільного схвалення Конґресу.

Після гарячих дискусій підкомісія відхилила додаткове прохання Президента дати Ель Сальвадорові додатково 50 мільйонів долярів військової допомги і зменшила з 86,3 мільйона до 50 мільйонів долярів допомогу на 1984 фіскальний рік. Цю допомогу підкомісія узалежнила також від запевнень, що число американських дорадників буде обмежене до 55 осіб і що демокаратичні процеси в Ель Сальвадорі будуть укріплені.

Підкомісія також ухвалила пропозицію заборонити будь-яку допомогу ЗСА для повстанців Нікараґуа „прямо чи посередньо", поки Президент не звернеться зі спеціяльною вимогою, яка буде схвалена обидвома палатами Конґресу. Ці ухвали підкомісії перейшли на обговорення до повного складу комісії, де лунають суперечливі голоси відносно допомоги центральноамериканським країнам у їх боротьбі проти лівих партизанських рухів.

У світі

ТЕГРАНСЬКЕ РАДІО повідомило, що іранські війська розпочали новий наступ на південному відтинку фронту шириною 18 миль між населеними пунктами Аініг і Забайдат, приблизно 50 миль на захід від міста Дізфуль. Іранці представляють наступ як велику воєнну операцію, в якій вже вбили чи поранили понад 3,000 іракських вояків. Спалах нових активних воєнних дій у війні між Іраном і Іраком створює нові перешкоди зусиллям країн Перської затоки добитися припинення вогню для того, щоб припинити витікання нафти з пошкоджених іранських нафтових джерел і очищення великих просторів моря від розлитої вже в ньому ропи.

ТЕГРАНСЬКЕ РАДІО ТАКОЖ повідомило, що Іран постачає питну воду до загрожених розливом нафти країн Перської затоки. Радіо повідомило, що водовози з 100,000 ґальонами води прибули до південного порту Ірану, звідки пароплави перевезуть цю воду до загрожених країн.

СТАРАННЯ ОН ЗНАЙТИ розв'язання афганської проблеми були поновлені в Женеві в понеділок, 11-го квітня, коли заступник генерального секретаря ОН Дієґо Кордовез зустрівся окремо з міністрами закордонних справ Пакістану і Афганістану. Метою розмов було знайти способи виведення понад 100,000 совєтських військ з цієї країни і безпечного повернення в Афганістан понад 3 мільйони втікачів, які тепер перебувають у Пакістані та Ірані.

УРЯДОВІ ДЖЕРЕЛА ФРАНЦІЇ повідомляють що відвідини Франції міністром зовнішньої торгівлі та закордонних економічних зв'язків Китаю Чен Мугуа викликали надії Франції на велике китайське замовлення: побудувати в Китаї першу нуклеарну електростанцію. Замовлення будівництва електростанції, вартістю багатьох більйонів долярів, набагато покращить торговельний стан Франції в економічних відношеннях з Китаєм.

АЛЬМАНАХ НА 1984 РІК

Як і кожного року, у цьому часі редакція щоденника „Свободи" розпочинає підготовчу працю над майбутнім Альманахом-Календарем, що в 1984 році буде мати своєю головною темою 90-річчя Українського Народного Союзу. Вже тепер просимо авторів, які бажають бачити свої статті, есеї, оповідання, поезії, художні нариси чи репортажі надрукованими в „Альманаху УНС 1984", готувати такі матеріяли. Реченець надіслання їх до редакції „Свободи" - не пізніше 15-го червня цього року. — Ред.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Аполітична проблема, що руйнує народ

Немає одного дня, щоб американські щоденники не принесли нових вісток про арештування за продаж чи посідання наркотиків, або що гірше, що сталося нове вбивство чи самогубство на тлі користування наркотиками, або що пограбовано банк чи іншу установу, щоби здобути гроші на купно наркотиків, бо членами грабіжницької банди були наркомани. Один з найповажніших журналів в Америці, „Тайм" з 11-го квітня ц. р. присвятив майже ціле число проблемі наркотиків, яка ніби не належить до ділянки політики, але важливіша за кожну сутополітичну проблему включно з торгами з Москвою за зброєння і роззброєння, бо фізично і морально розкладає Америку і її понад 230 мільйонів населення.

Довголітні студії фахівців розглядають цю проблему в усіх її аспектах. За статистикою, що її склала офіційна Адміністрація догляду над ліками, разом із приватними аґенціями й опитовими бюрами та часописами, стверджує, що в останніх двох роках число американців, які постійно або спорадично користуються наркотиками, зросло з 15 до 20 мільйонів людей. Фахівці твердять, що кожний день приносить нових кругло 5,000 „неофітів" — наркоманів. Наркотики стали цілою окремою ділянкою торгівлі, як „бизнес", що тільки в одній ділянці кокаїни приносить кругло 25 більйонів долярів річного обороту — доставцям і гуртовим і деталічним продавцям.

Наркоманія охоплює старих і молодих. „Тайм" заперечує, наче би найбільший збут продавці наркотиків мають серед шкільної дітвори, в середніх і високих школах. Пересічний користувач наркотиками в ЗСА — особа віком понад 26 років життя. Приваблює їх втеча від дійсности, — приваблює їх перспектива, що під впливом застрику героїни чи кокаїни вони перенесуться у кращий світ, що будуть переживати щось, чого не мають в буденщині. Це така заразлива психоза, що автори статтей у тому числі „Тайму" не вірять в успіх найбільш радикальних методів, що їх в останньому часі вхопилися власті: поліція і судівництво зі загостренням кар. Наркотики заборонені в усіх 50-ти стейтах Америки. Проте вони поширені на ввесь простір ЗСА від океану до океану. В останньому році одні тільки аґенти ФБІ арештували за перевіз наркотиків почерез стейтові кордони 4,500 осіб і сконфіскували 12,500 фунтів чистої кокаїни. Наркоманія створила теж уже побічний промисл: спеціяльні люльки до куріння, спеціяльні торбинки для ношення при собі наркотиків, спеціяльні маленькі ваги дгя важення спорошкованої героїни чи кокаїни, спеціяльні ложечки для наркотиків.

Коли ще недавно головним наркотиком, предметом погоні за користувачами була маріхуана або гашиш, то тепер йдеться про масове користування кокаїною і героїною. Масове поширення наркоманії довело до створення у різних містах окремих відділів для боротьби проти наркоманії, які складаються не тільки із вишколених для цієї цілі членів поліції, але й прибережної сторожі, митників на летовищах і портах, аґентів ФБІ і добровільних дружин при різних школах. Однак поруч із посиленою боротьбою проти наркоманії зросла активність тих, які заливають американський ринок наркотиками. Найбільшим центром є Фльорида — той південний американський стейт, який найближчий до Куби. В останньому часі стверджено понад усякий сумнів, що комуністичний уряд Куби зорганізував цілу програму, як перекидати на американський терен наркотики — для фізичного і морального розкладу американців. Арештовані пачкарі в дорозі з Куби на Фльориду або на самій Фльориді дали поліції вичерпні інформації, як у цій справі заанґажований комунізм, який воює проти Америки всіма можливими найбільш рафінованими способами. Одним із тих способів боротьби, однією з таких родів зброї, є саме наркотик.

Офіційні чинники закликають батьків і педагогічний світ, щоб вони в більшій мірі освідомлювали дітей і молодь, як також самих себе, своїх рідних, приятелів і знайомих, про страхітливі наслідки користування наркотиками. До активних членів кампанії проти наркоманії включилася також дружина президента Реґена Ненсі, яка роз'їздить по школах і шпиталях з промовами проти наркотиків, при чому спонукують її до цього найбільш драстичні випадки повного фізичного й умового заламання одиниць, що стали жертвами того страшного налогу. Провідним гаслом Ненсі Реґен є: „Нема менше шкідливого і більше шкідливого наркотику — всі вони смертельно шкідливі".

Українці в Америці звикли говорити, що наша громада „краща", що наші діти у школах кращі. На превеликий жаль — зараза наркотиків не оминає і наших людей. Тому треба бити у дзвін тривоги.

Роман Рахманний

КОНФЕРЕНЦІЯ ДОСЛІДНИКІВ ШТУЧНОГО ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

Міжуніверситетський Центр Европейських Студій — за участю двох монтреальських університетів (Конкордія і Квебецький університет) та Канадського Інституту Українських Студій в Едмонтоні — провели 25-го і 26-го березня дуже успішну конференцію-симпозіюм дослідників штучного голоду в Україні 1933 року. Ініціятива в організуванні цієї конференції належить професорові історії Квебецького університету в Монтреалі, д-рові Романові Сербинові, що, на щастя, знайшов моральну й фінансову підтримку згаданих університетів і Едмонтонського інституту.

Завданням симпозіюму було всебічно насвітлити штучно викликану голодову катастрофу в Україні 1932-33 років, що коштувала український народ між сім і десять мільйонів жертв. Досліджуючи публічно цю справу, учасники симпозіюму надіялися принаймні частинно зірвати завісу, за якою приховано той злочин ґеноциду, і спонукати громадськість Канади й інших країн Заходу до ознайомлення з тією історичною кривдою українського народу.

Перший день

Уже перелік тем доповідей показує на всебічність тієї спроби. Після відкриття конференції (з участю віцеректорів обох монтреальських університетів) програму докладів розпочав д-р Дж. Мейс, дослідник Гарвардського інституту українських студій, що працює над книгою про „Штучний голод у Совєтській Україні 1933 році". Його доповідь була своєрідною рамкою для теперішніх досліджень тієї проблеми. Голод в Україні виник унаслідок свідомо плянованої політики винищення українського селянства з допомогою системи надто високих достав зерна і харчів з України для російських і русифікованих міст, зокрема в совєторосійській федерації. Мотиви того пляну були „клясові", а водночас і „національні", бо початок тридцятих років позначився швидким зростанням російського націоналізму в т. зв. інтернаціональному Совєтському Союзі.

Як саме компартія проводила свою кампанію збирання хліборобських продуктів в Україні та яке знищення вона вчинила — серед селянства, інтеліґенції та навіть серед партійних кадрів Совєтської України, — говорив проф. Албертського університету Б. Кравченко. Професори Квебецького університету, Ж. Маскотто і Андре Лібіх, насвітлили два аспекти оцінки голоду в Україні: з точки зору диктатури при владі та її опозиції, а саме меншевиків за кордоном. Ці останні критикували тільки економічну політику Кремля і драконські методи, але визнавали Совєтський Союз за проґресивну великодержаву без уваги на страшні наслідки голоду.

Марко Царинник, що від ряду років збирає документи і свідчення про штучний голод в Україні, для своєї книги, насвітлив яскраву картину затаювання людовбивства в Україні 1933 року державними діячами і керівниками Великобританії, Німеччини та Америки, не зважаючи на повідомлення своїх дипломатів і деяких кореспондентів. Злочин тоґочасної преси на Заході персоніфікований зокрема в кореспонденціях Волтера Дюранте для „Ню Йорк Таймсу". Посередній висновок: редакція того часопису знала правду, але воліла затаїти її за ціну т. зв. надзвичайних звідомлень свого кореспондента на місці. А він, у приватних розмовах з дипломатами, визнавав нищівний голод в Україні за факт, хоч писав інакше в ім'я власних інтересів.

Видатний дослідник демографічних змін у Совєтському Союзі, науковий співробітник Албертського університету А. Бабйоніщев-Максудов (росіянин) подав переконливі аналітичні дані про зміни у населенні в Україні, які підтверджують голодову катастрофу.

(Закінчення на стор. 4)

о. Тома Саюк
віцеканцлер
Філядельфійської Архиепархії

ПРОСТИ ЇМ, ГОСПОДИ, БО ВОНИ НЕ ЗНАЮТЬ, ЩО ЧИНЯТЬ...

III.

Як може вертатися „Провидіння" до активної праці в УККА, коли „Провидіння", яке раніше втратило члена в президії УККА, фактично не мало жодного впливу на діяльність і політику УККА? Як може „Провидіння", під опікою Церкви, співпрацювати з теперішнім однопартійним проводом УККА, коли деякі провідники цього УККА рішуче є проти того, щоб Владики чи провідники Церкви брали участь у засіданнях, присвячених переговорам з метою замирення? Як може „Провидіння" дозволити на те, щоб одна політична група використовувала для своїх цілей католицьку організацію, а посередньо — Церкву?

„А чому СУК 'Провидіння' збоку?", — питаються провідники однієї політичної групи за посередництвом аноніма ВБМ. Знову очевидна неправда. „Провидіння" не стоїть „збоку", принаймні покищо, але навпаки намагається активно, за посередництвом представника Владик о. шамб. Стефана Чомка, причинитися до полагодження непорозумінь в нашій громаді.

Чи можливе порозуміння в нашій громаді і чи може „Провидіння" вернутися до співпраці з теперішнім проводом УККА? Ред. Мстислав Дольницький в серії статтей в щоденнику „Америка" дав незвичайно ясну і правильну аналізу ситуації в нашій громаді і подав здорові пропозиції; але на ці пропозиції не зареаґували ані провід УККА, ані опозиція до теперішнього проводу УККА. А ці пропозиції не були нічим новим. Вони йшли по лінії того, що написав у своїй книжці „USA and the Soviet Myth" (The Devin-Adair Company, Old Greenwich, Conn., 1971, 267 pp.) президент УККА д-р Лев Добрянський. В останньому розділі цієї книжки, присвяченому УККА, д-р Л. Добрянський виразно пише, що УККА не політична, але виховна організація. Що УККА — американська організація громадян ЗСА українського походження, завданям якої заступатися за українську справу. Він нічого не каже про володіння більшости такої чи іншої ідеологічної групи. Д-р Лев Добрянський рішуче відкидає твердження, що УККА має бути суроґатом українського уряду в екзилі чи підмінкою українського парляменту, і заявляє, що УККА не є залежний від будь-яких закордонних осередків. А як воно насправді сьогодні?

Не грає ролі, під контролею якої політичної групи буде УККА. Коли ця організація стає політично-партійною, вона не репрезентує всіх американських українців; а коли провід УККА, всупереч постановам статуту, нехтує правами суверенних організацій-членів УККА, в тому і „Провидіння", тоді вона стає однопартійною.

Д-р Лев Добрянський не згадав, а ред. Мстислав Дольницький тільки натякнув, що дало змогу УККА бути 40 років єдиним центральним представництвом американських українців, тому треба нагадати, як творився УККА.

Понад 42 роки тому через партійну гризню важко, а то й було неможливо створити єдине представництво українців в Америці. Організація Державного Відродження України, яка тоді була чи не найсильнішою і могла „опанувати" більшість американсько-українських організацій, шукаючи виходу з ситуації, запропонувала, щоб ідею єдиного центрального представництва здійснили чотири братські союзи, які об'єднують українців усіх можливих політичних переконань. Так і сталося. При чому всі сторони погодилися, що керівниками УККА будуть представники чотирьох братських союзів. Остаточне домовлення було зроблене в Централі Союзу Українців Католиків „Провидіння".

І так проіснував УККА 40 років, а напередодні XIII Конґресу американських українців він об'єднав усі наші центральні організації.

Неправду пише ВБМ, що „о. митр. Вол. Білинський вивів 'Провидіння' на всенародну ниву", приступивши до УККА. „Провидіння" було головним співосновником УККА. Головним предсідником тоді був о. Володимир Лотович, а головним секретарем — Антін Цурковський. Чільну ролю в творенні УККА відіграли редактори „Америки".

Члени будь-якої ідеолого-гічно-партійної організації вірять в те, що пишуть їх органи. Їм важко перевірити надруковане і встановити де правда, а де неправда. Те саме є з членами і прихильниками однієї політичної групи, яка має УККА під своєю контролею.

В УККА так, як в СКВУ, які повинні діяти для загального добра, не може бути переголосовування і накидування такої чи іншої політично-ідеологічної лінії, — чого хочуть деякі провідники найкраще зорганізованої нашої сучасної політично-ідеологічної групи, — бо тоді УККА не буде УККА, але прибудівкою такої чи іншої леґальної чи нелеґальної організації, яка — невідомо від кого — одержує свої інструкції.

Одне певне: хто йде проти Церкви та Владик, патріотичної роботи не здійснює і, хоч би не знати якими високопарними гаслами не оперував, шкодить нашій Церкві й усій громаді. А в теперішній ситуації без посередництва Церкви — замирення в нашій громаді неможливе.

І це даємо під розвагу членства всіх політичних груп, відданість і патріотизм яких можуть використовувати їхні провідники, прикриваючись ультрапатріотичними гаслами для цілей, які ніяк не йдуть на користь нашій громаді, українській справі, а перш усього нашій Церкві. Добре роздумавши справу, я переконаний, що члени як цієї групи, так і опозиції підуть за закликами Владик і вплинуть на своїх провідників, щоб вони погодились на „відпартійщення" УККА і полагодили грізну суперечку в нашій громаді (з якої користають наші вороги) шляхом переговорів та компромісів у дусі братньої любови і згідно з Божими законами.

І щойно тоді „Провидіння" не буде стояти „збоку".

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

В орбіті Метрополітальної опери

Щоб знайти молоді голоси і нові таланти для цієї славетної і світової слави опери в Ню Йорку, Метрополітан опери громадська рада влаштовує від 1952 року щорічні реґіональні авдиції у різних містах ЗСА, в яких можуть брати участь (теж адепти Пуерто Ріко, Канади, Мехіко та Австралії (всі, хто має гарний і правильно вишколений голос, деякий концертовий чи оперовий досвід та — найважливіше — талант. Наші довголітні члени цього театру, провідний бас Павло Плішка і в менших ролях бас-баритон Андрій Добрянський дістались до Мет дещо іншим шляхом. А саме, на короткий час тільки, перед літами, заснована була як би мистецька „прибудівка" до Мет опери, де мали молоді співаки виступати і набирати заправи перед вступом до властивої Метрополітан опери. І з тієї саме „прибудівки" дістались обидва наші баси до цього вимріяного театру.

Коли ж ідеться про кожнорічні авдиції по всій Америці, до яких голосяться сотні співаків і співачок і ті ж сотні відпадають скоро, як невідповідні кандидати, то до кінцевого концерту на сцені Мет доходять тільки кільканадцять щасливців. Отже кінцевий концерт є короною цілокрайових авдицій і переможці отримують по виступі нагороди в виді грошових премій (цього року 1,000 долярів кожному), чи виступів у провінціональних концертах або й операх, а часом навіть ангажмент до самої Мет опери. І власне це останнє є найбільшою мрією кожного учасника таких авдицій.

З українських кандидатів оцих авдицій, ніхто ще досі не дійшов був до кінцевого концерту. Хоча, в дійсності, з наших молодих співаків дуже мало бере участь у цих авдиціях. А це шкода. Проте цього року справа взяла для нас корисний оборот, бо жителька Торонто (Канада), українське сопрано Іванна Коломиєць добилась переможно, почерез три авдиції, до самого кінця і виступила дуже успішно на сцені Мет опери в кінцевім концерті 27-го березня ц. р. Появлялась вона на естраді аж тричі. Перше співала (по-італійськи) арію з Моцартової опери „Дон Жуан": „Ах, утікай ти зраднику", потім арію героїні з опери Двожака „Русалка" та вкінці дует із меццо-сопрано С. Замбаліс, знову з опери Моцарта „Всі так чинять": „Візьму того смаглявого". Голос нашої сопраністки ліричний, гарний і дзвінкий. Співає вона з темпераментом і з внутрішнім переконанням. А і передтим можна було ще почути її з іншими членами кінцевого концерту з-позарання, 22-го березня, з радіостанції WQXR, з Ню Йорку, на відомих передачах Шермана. Він то і зазначив чітко, що вона українка. Це очевидно дуже додатнє явище і кожний з нас радіє цією її мистецькою перемогою та бажає почути її при найближчій нагоді на якомунебудь українському концерті. Хоч ми, на жаль, нічогісінько не чули і не знаємо про цю співачку з української Канади.

• • •

Другий наш представник і кандидат на кінцевий концерт, що переміг на двох вагомих авдиціях, бас Степан Шкафаровський із Йонкерсу, мав менше щастя, — коли так можна сказати, — з третьою і останньою авдицією. Проте його наділено грошовою нагородою, студійною стипендією у відомій Джульярд школі і можливістю працювати влітку в опері міста Синсиннаті. Однак, слухаючи одинокого мужчину, досить нікудишнього баса М. Перри в кінцевому Мет - концерті, мусимо ствердити, що Шкафаровський особливо голосово, без всякого порівняння кращий за цього співака-баса Г. М. Перри, з неправильно поставленим голосом, що якимсь чином продістався на цей виступ. У такій ситуації Шкафаровський, без сумніву, зі своїм свобідним, темнозвучним басом, заслугував на виступ у цьому концерті Мет опери. Треба вірити, що йому пощастить наступним разом. Бо коли йдеться про сучасних басів у Мет опері, то голос цього нашого молодого співака можна порівнювати тільки з голосом єдиного П. Плішки.

• • •

У Бруклинськім коледжі, в обширній залі Вітмен голлу, мав виступати з концертом, дуже відомий у світі тенор, російсько-шведського походження Ніколай Ґедда. Коли ж він захворів, на його місце запрошено з концертом 26-го березня ц. р., нашого знаменитого Павла Плішку з акомпаньятором А. Баяджіяном. Очевидно, що в своєму концерті Ґедда мав мати цілий ряд російських пісень. Отже Плішка був зобов'язаний виконати теж низку таких же творів. Тому в першій частині його програми знайшлись пісні Чайковського, Мусорґського і Рахманінова. Та другу частину концерту започаткував він українськими піснями, яких Ґедда в ніякому разі не був би виконував. І так публіка почула Лисенкове „Минають дні" (сл. Шевченка) і „Безмежнеє поле" (сл. Франка), Л. Лепкого „Журавлі" (сл. Б. Лепкого) та народну „Довбуш" в обробці Д. Задора. Перед співом українських пісень, щоб не було непорозумінь, Плішка заявив, що він не з „русских", а українського роду і хоча вже з третьої ґенерації він цінить і любить пісні українських композиторів та співатиме їх українською мовою. До цього ж заподав він і зміст

(Продовження на ст. 3)

Орп

УКРАЇНА — ШВАЙЦАРСЬКИМИ ОЧИМА

III.

У поїзді, що їхав попри Карпатські гори, навпроти мене сиділи три жінки, так стиснені кошами, пачками і клунками, що вони ледве могли поворушитись. Жили вони постійно в Оренбурзі, далеко на схід від Москви, за Уралом. „Ми мали 'путьовку' на лікування в Карпати, погода була препогана, не багато краща, ніж вдома у нас але це нам не шкодило. ми знали, ми вже були тут раз, три роки тому". Жінки вдоволено всміхалися, вони належали до тих мисткинь апровізації, що їх багато в совєтській імперії. Ці три росіянки з Уралу вже другий раз були — з лікарською рекомендацією — у санаторії в Карпатах. „Правду кажучи, у нас в Оренбурзі всі крамниці порожні — нічого купити не можна. Ми найрадше їдемо сюди. Бо, тут в Україні, вони все мають!"

Але є і такі, які говорять, що Україна сьогодні — занепадає. Колись вона була „шпихліром" Росії, в ній було 20 відсотків усієї орної площі імперії, але вона давала майже 50 відсотків усієї продукції. Але нині в Україні є лиш 13 відсотків орної площі і продукує вона лиш одну п'яту СССР. Із політичних оглядів перенесено центр ваги сільського господарства на ризиковні, сухі простори Сходу, а українцям прийшлося чекати на зернові достави з Америки. А природа землі й кліматичні умови в Україні є корисніші, ніж денебудь інде в СССР... При тому ж у нас створюється враження, що українці в цілому солідніші робітники ніж росіяни... Майже 2,500 кілограмів зерна збирається в Україні пересічно з одного гектара, це майже на цілу тонну більше від всесовєтської пересічі.

...Українські села — це або купи бараків, або ж вони своїми біленькими хатками нагадують стару...Росію з „Вечорів на хуторі близь Диканьки" Гоголя. Але для місцевих мешканців цей їхній кольорит — це тупа буденщина, бо вони й привикли до неї. Для молоді не залишається ніякої перспективи, єдиний вихід — це втікати зі села...

• • •

Головний натиск в Україні кладеться на індустріялізацію. Наддніпрянські партійні лідери раз-у-раз зголошують нові досягнення. Найновіші з них —
— 200 мільйонів тонн кам'яного вугілля — 40 відсотків усієї продукції СССР. Та ж сама пропорція заліза й сталі — 147 мільйонів тонн, майже стільки, що ціла продукція Німеччини. Кожний четвертий совєтський трактор і три чверті парових і електричних льокомотив продукується в Україні, на її півдні лежать найбільші в СССР поклади манґанцевої руди.

Велика більшість тієї продукції концентрується у просторі між Дніпром і Дінцем, але ж і Західню Україну вже втягнено в процес індустріялізації. Продукція розвивається особливо в містах середньої величини. Прикладом цього може бути Вінниця, 400 кілометрів на схід від Львова, 200 кілометрів на захід від Києва. Вони є найбільшим містом українського Поділля, через неї перепливає маєстатична, повільна й суходільна ріка Бог.

Вінниця, це типічний, по-американському кажучи, „бум-тавн". Під час Другої світової війни вона була ще незначною оселею, з одним тільки індустріяльним об'єктом — фабрикою поташу. Нині тут живе близько 300,000 мешканців. Згідно зі статистикою, мешканці добре забезпечені всім: є 130 бібліотек, 60 шкіл, з яких 4 визнаються вищими школами. Є також бульвар Леніна, де теплими українськими вечорами проходжуються люди, є театр опери й музики, є симфонічна оркестра й театр ляльок, а крім того ще 9 кін. Вони втішаються великою популярністю. Гарного, соняшного ранку я побачив під двома кінами довжелезну чергу глядачів. Там мали незабаром показувати якийсь третьорядний американський фільм, здається „Бедтайм фор Бонзо" Реґена (з часу, коли він ще був голлівудським артистом).

Є і крамниці. У чвертьмільйоновому місті їх можна порахувати на пальцях двох рук, а полиці в них півпорожні. Різниця поміж Вінницею і Львовом, або українськими вакаційними містами — впадає в очі. Я дійсно не знаю, як можна б забезпечити мешканців цього міста основними харчами — якби не „колгоспний базар", та ще якби не було конче потрібних свояків на селі.

На центральній площі міста стоять імпровізовані стенди державного універсального маґазину. Якраз привезли вантаж прального порошку. Місцеві жінки, звичайно, такі спокійні й привітні, вириваають одна одній пакети з рук. Як можуть тутешні люди стільки більше від нас витримувати? Вони напевно твердий, упертий народ.

...На берегах Богу ростуть нові квартали, мов гриби по дощі. Більшість будинків не має телефонічної сполуки. Деякі з них будуються за совєтськими методами з 50-их років — одна кухня й одна туалета на цілий поверх. У нових будинках поселюються здебільша виходці із сіл. Давні мешканці Вінниці тримаються здебільша власних старих хат — поки їх бульдозери не розіб'ють, або поки не назбирають грошей на нову хату в традиційному стилі. Постає парадокс — міщани живуть у приємних сільського типу хатах, а прибулі селяни в кам'яних бльоках.

...Починаю розмову з українкою старшого віку, яка продає в кіоску. Вона ледве може розмовитись по російському, але польською мовою говорить без труду: „Бачите — ми навчилися не ставити великих вимог. І так стає можливим жити в нас".

• • •

Київ, нарешті Київ! — Столиця Української ССР. Володимир Святий, давній князь, вилитий у бронзі, тримає вперто над містом хреста.

Київ має 1500 років, він „мати городів руських". Безмежне його значення для культури українців, росіян, усього людства. А яка йому вдячність за те? З Европи можна до нього дістатися лише майже виключно окружним шляхом, прилітають до нього лиш два літаки в тиждень — а до Далласу в Тексасі вдесятеро більше!

Київ — положений на правому березі середнього бігу Дніпра, на горбах. Він — завершення й конденсація всього

(Продовження на ст. 3)

Москва...

(Продовження зі стор. 1)

організаційно-компетенційного характеру і, понад голову Київської СПУ, стягає Романа Лубківського до Москви.

Водночас виявилося, що побіч цих компетенційно-владних елементів були для цього ще й інші актуально-сучасні притоки, пов'язані з цілою Спілкою Письменників України. Частково відкрив ці закуліси сам перший секретар ЦК КПУ Володимир Щербицький у своїй програмовій доповіді на зборах активу республіканської парторганізації в Києві 25 березня ц.р. „Нав'язуючи до промови Юрія Андропова з 21 грудня м.р. про „Шістдесят років СССР" і його статті „Вчення Карла Маркса і деякі питання соціялістичного будівництва в СССР", які сьогодні є визначальними в усіх питаннях внутрішньої і зовнішньої політики Москви, В. Щербицький, згадавши коротко про „турботу за чистоту, вивчення і знання рідної мови", зразу перейшов до критики „мовної культури газет, книг, кінофільмів, теле- і радіопередач". Він сказав, що „на жаль, в окремих творах, особливо перекладних, а часом і в практиці викладання допускається нічим не виправдане захоплення архаїчними формами мови і вживання без потреби іноземних слів. Такі недоліки властиві й окремим виданням Спілки Письменників України, зокрема журналові 'Жовтень' та іншим". В обличчі такого ствердження самого Щербицького „не дивно", що Р. Лубківський мусів „паломничати" прямо до московської „Каносси"... Це, зрештою, вкладається у цілісне становище в Україні, що його відблиски знайшли собі місце теж і в інших місцях промови В. Щербицького.

Він зосібна підкреслив, що, наприклад, тепер „формування у наших кадрів, усіх трудящих послідовно інтернаціоналістського підходу до питань національних відносин, до оцінки явищ і подій минулого і сучасного, непримиренности до будь-яких націоналістичних вивихів, проявів національної чванливости, місництва — є важливим завданням ідеологічної роботи". При тому, як завжди, дісталося також й еміграції та цілому „зарубіжжю". Він сказав, що, мовляв, „наші ідейні противники постійно зміняють тактику своєї підривної діяльности, намагаючись перенести психологічну війну на нашу територію, розмивати клясову свідомість радянських людей. При чому треба мати на увазі, що ідеологічна боротьба ведеться навколо найбільш гострих, животрепетних проблем. Однією з них є питання про нації і національні відносини. Намагаючись підірвати згуртованість народів нашої країни, країни соціялістичної співдружности, імперіялістична пропаґанда робить ставку насамперед на націоналізм, на підігрівання націоналістичних пережитків. Ось чому необхідно приділяти неослабну увагу викриттю антинародної суті націоналістичної ідеології, підривної діяльности зарубіжних центрів українського буржуазного націоналізму, уніятства і сіонізму".

Стосований пасус увійшов також у резолюції самих зборів, у яких взяла участь вся номенклятурна еліта — члени Політбюра ЦК КПУ. Як і треба було сподіватися, резолюції кінчаються втертою фразою про те, що „збори партійного активу республіки" запевняють Центральний Комітет КПСС у тому, що комуністи і всі трудящі Совєтської України „і надалі будуть берегти, як зіницю ока, і всемірно зміцнювати братерську дружбу народів СССР..."

Як справді виглядає ця „дружба народів" — про це всім добре відомо.

ВІДОМИЙ СОЛІСТ МЕТРОПОЛІТАЛЬНОЇ опери в Ню Йорку тенор Лючіяно Паваротті співав вже в найкращих театрах світу, але ще йому мабуть не траплялось співати перед публікою в Атлантік Ситі, Н.Дж., під величезним шатром, бо в місті не знайшлося ані однієї залі чи театру, яка вміщала б зацікавлених послухати співака. Спочатку організатори концерту не думали, що послухати його захоче аж понад 6,000 слухачів і любителів його співу. Спершу вони винайняли театр з 1,600 місцями, але коли маси народу домагалися квитків, спритні бізнесмени вирішили розбити шатро, яке вміщатиме 6,000 слухачів. Імпреза відбудеться 29-го жовтня, а квитки майже всі викуплені.

Трой відзначив 33-ліття смерти ген. Тараса Чупринки

Об'єднання ветеранів українських армій Олбанської Округи гідно відзначило 6-го березня ц.р. 33-річчя геройської смерти леґендарного Командира УПА, сл. п. ген. Тараса Чупринки (Романа Шухевича).

Парох Трою о. Б. Скасків відправив Службу Божу й панахиду в намірені Покійного. Потім у церковній залі голова Об'єднання ветеранів В.Боднар відкрив святочні сходини та передав їх ведення найстаршому ветеранові І. Дурбакові. Вставанням з місць і хвилиною мовчанки вшановано пам'ять командира УПА. Молитву провів о. Б.Скасків, який підкреслив незвичайну релігійність ген. Т.Чупринки, зокрема його культ Богоматері, що під Її Покровою боролося УПА.

Пластунка Леся Боднар прочитала поему „Тарас Чупринка". Упівець Д.Хорват прочитав змістовну доповідь про життя й боротьбу Романа Шухевича-Дзвона, Тура—Щуки—Тараса Чупринки від юних літ аж до геройської смерти, „щоб постала Україна вільна. Цілих 30 років боровся він проти всіх окупантів України і вкрив себе безсмертною славою, як один із найбільших героїв за волю України.

Сумівець Р.Гарасимяк прочитав поему Р.Завадовича „Слово про вільний ліс". І. Дурбак розповів про урочисте посвячення пропам'ятної плити на прославу ген. Т.Чупринки 6.2.1983 року в соборі св. Софії в Римі та прочитав слово Блаженнішого Патріярха Йосифа після посвячення, що відбулося у присутності десятьох наших владик. Найбільший із сучасних українців гідно вшанував пам'ять найбільшого нашого сучасного героя. Потім він подав голоси чужинців про УПА, а потім прочитав закінчення „Звернення воюючої України" з 1949 року до української еміґрації, що його видав голова Генерального Секретаріяту УГВР Р.Лозовський– Р.Шухевич-ген. Т.Чупринка—Головний Командир УПА, разом з іншими членами підпільного уряду України.

Присутні проспівали низку повстанських пісень.

Після кінцевої молитви всі відспівали український національний гимн.

Тройї українські ветерани Олбанської округи щорічно вшановують славну пам'ять Романа Шухевича, ген. Тараса Чупринки, Командира УПА.

І. Д.

Нюйоркська громада...

(Продовження зі стор. 1)

В новіяцтві в 1933 році було 30 новиків. В заряді новиків був о. Василь Каменецький, а його заступником о. Іреней Процентій. Тут варто згадати, що з цього новіяцтву вийшли такі священики: бл. п. о. Орест Засійбіда й о. ігумен Епифаній Пащак — рідний брат о. Патрикія Пащака, — які були парохами церкви св. Юра в Ню Йорку, о. парох Константин Височанський і єпископ Єронім Химій, епарх Ванкуверу в Канаді, і о. Григорій Хміляр, сотрудник церкви Чесного Хреста в Асторії, Н.Й.

Брат Еміліян закінчив новіціят в 1934 році, а в 1935 році зложив обіти на ченця, а вічні обіти склав у 1940 році.

Працюючи в друкарні манастиря, Еміліян почав хворіти на ноги. Настоятелі манастиря вислали його до Ню Йорку для допомоги отцям при церкві св. Юра в Ню Йорку. Тут, під час урядування ігумена й пароха о. Максима Маркова, в 1945 році, парох закупив на 8-ій вулиці друкарню, яку заінстальовано в підвалі церкви. В тій друкарні всі роботи виконував брат Еміліян. Перший випуск ґрадуантів церкви св. Юра був вміщений в Альманаху „Ґрадуейшен сувенір - 1946", який оформлено власне в тій друкарні. Працюючи кілька років як керівник друкарні й виконуючи всякі замовлення, Еміліян почав знову хворіти на ноги. Лікарі порадили йому, щоб змінив працю, бо довге стояння неґативно відбивається на його ногах. Настоятелі призначили його на помічника в парафіяльній канцелярії, яку то функцію він сповняє до сьогодні.

Щоденний поділ праці монарха Еміліяна: всі монахи встають о год. 5:30. О год. 6:30 Еміліян є дяком на Службі Божій і слідкує за порядком у церкві св. Юра. Після спільного сніданку, він працює до полудня у парафіяльній канцелярії, а отці монахи вчать у школі й академії св. Юра. О год. 12:00 спільна молитва й обід, а відтак пополудневі обов'язки й припоручення, які на нього накладає о. ігумен Патрикій Пащак.

Крім вище згаданих обов'язків, монах Еміліян заступає дяка на Службі Божій на панахидах і похоронах, як також він заступає священика на відправах на могилах померших.

О год. 5:00 по полудні — спільна молитва й споживання легкої вечері. У неділі і свята брат Еміліян обраховує таци й на слідуючий день депонує гроші в банку. У понеділки, від год. 6:00 до год. 11:00 вечора, Еміліян працює із священиками у церковному бінґо.

Брат Еміліян був одним з перших, який служив порадами для новоприбулих до ЗСА. Під час будови нової церкви св. Юра брат Еміліян давав вичерпні інформації усім чужинецьким туристам, які цікавилися Українською Церквою і обрядом. Коли закінчилася будова церки й автор цих рядків відвідав нюйоркський „Дейлі Нюз" і просив головного редактора, щоб помістив згадку про церкву св. Юра на сторінках тієї газети, то для докладніших інформацій про нашу парафію ми подали прізвище брата Еміліяна, з яким сконтактувався той редактор. Обширну статтю зі знімою новозбудованої церкви поміщено на сторінках „Дейлі Нюз" на підставі інтерв'ю з тодішнім ігуменом і парохом св. п. о. д-ром Володимиром Ґавлічом, ЧСВВ. Брат Еміліян до сьогодні має контакт з редакцією „Дейлі Нюз".

Монах Еміліян Турко заслужив собі, щоб громада вшанувала його з нагоди його відданої 50-літньої праці для рідної Церкви й понад 40-літньої праці для парафії, школи св. Юра й нюйоркської громади.

„Думка"; „Прометей"...

(Продовження зі стор. 1)

ділю в авдиторії Мелроз, Па. Відповідне до хвилини слово про І. Задорожного скаже про. д-р Василь Ленцик.

З метою заохотити українське громадянство обидвох місцевостей до участи в концертах, редакцію „Свободи" відвідали у вівторок, 12-го квітня, два члени Управи хору „Думка" - заступник голови Ія Вілсон і член Оля Шуган, які у короткій розмові з редакторами поділилися своїми думками про заплановану програму виступів обидвох хорів, яку започаткує „Думка" партією хору з опери „Набукко" Дж. Верді „Ти прекрасна, о мати-вітчизно" в українському перекладі С. Комірного. Інші точки, які вартують окремого відмічення — це „Хор циганів" Р. Шумана; „Поговір", „Степом, степом", „Червона Рута" та багато інших.

Додатково у програмі виступлять: жіночий квінтет хору „Думка" в особах - С. Качарай, М. Критикос, Т. Ластовецька, В. Косович, М. Мулик - під музичним керівництвом Михайла Лева і піяністка І. Пелех, яка виконає „Етюд ч. 6, а-моль". Програму спонзорує частинно Рада мистецтва нюйоркського стейту.

Немає сумніву, що цей шляхетний почин повинні підтримати усі українці і люди доброї волі. Очевидно, не всі зможуть взяти участи у концертах з різних причин. Якщо б однак хтось з шанувальників І. Задорожного чи згаданих хорів, якими покійний довгі роки керував, хотів причинитись до збудування величавого пам'ятника на його могилі у Бавнд Бруку, то такі особи могли б переслати свою пожертву до Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку при 108 Друга аеню. Телефонічно допоможе кожному полагодити справу Павло Літепло, працівник у „Самопомочі", який дасть докладні інформації про цю справу і подасть число конта на яке слід висилати пожертви.

Обидві ентузіястки хорового мистецтва — Ія Вілсон і Оля Шуган — висловили у розмові надію, що українська спільнота, яка досі підтримувала всі почини своїх мистецьких одиниць, допоможе їм і тим разом здійснити це шляхетне діло.

ДОПОВНЕННЯ АДРЕСИ КГК

У „Зверненні Крайового Громадського Комітету в ЗСА для вшанування пам'яті жертв великого голоду в Україні в 1932-1933 роках", надрукованого під загальним заголовком „Згадаймо самі та пригадаймо іншим" у ч. 65-му щоденника з п'ятниці, 8-го квітня ц.р., адреса Секретаріяту КГК має бути така: 5004 Old York Road, Philadelphia, Pa. 19141. На цю адресу слід скеровувати листування в справі КГК, крім грошових датків, які слід посилати, як було зазначено, до: Committee on the Genocide in Ukraine, c/o UNA, 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302. — Ред.

Україна...

(Продовження зі стор. 2)

українства. Ще не було на світі Москви, як німецький літописець Тітмар, відвідавши Київ у 1018 році, писав про нього захоплено — „в ньому є 400 церков і вісім базарів!"...

Два мільйони людей живе сьогодні в цьому місті, величиною третьому в СССР — після Москви і Ленінграду. Цьому можна повірити, коли вийдете на Хрещатик, найкращу вулицю Києва, „українське корсо" як назвав його один чужинецький кореспондент. Велика маса прохожих — але без натовпу й без поспіху — направду захоплює вас, у кожну пору року. Чи сніг падає, чи в густу пізньо-зимову мряку, чи в травні — найкращому місяці для відвідин — ті товстошкурі, добрячі українці проходжуються й живуть на їхньому „корсо", наче б воно було хребтом їх національної свідомости, показовою площею, на якій їх „natio ruthenorum" показує власні досягнення.

Цілий Хрещатик оточений будинками „цукерняного стилю, що його Йоганнес Бехер назвав „ґотикою соціялістичного реалізму". Але ж ці Сталінські спроби створити собі самому величний архітектурний пам'ятник виглядають тут майже переконливо. До цього спричинився особливий український стиль їх викінчення, вживання жовтого південного каменя, прибрання балконами, нішами і кольоритними льокалями.

Але найуспішніше розв'язано „цукерняну" архітектуру тим, що жаден будинок не виривається високо вгору. Українці залишилися близькими до землі — і це не робить їх менше симпатичними.

Після провінції Київ здається майже закупочним раєм — але це перше враження злудне, бо в бічних вулицях є теж півпорожні крамниці і довгі черги.

Контрапунктом до веселого, голосного Хрещатика є численні, почасти чудово відреставровані будинки в серці „старого міста", а також „Андріївський спуск". Високо вгорі — оживлена Володимирська вулиця і монументальний історичний музей, а далі, з широченним видом на південні (?) українські низи — фантастично прикрашений Андріївський собор. Зараз за ним притулились два ряди старих домів, обабіч вибоїстої кам'яної вулиці, спускаються вниз попри заросле степовою травою узбіччя — і губляться в глибині, наче в повільних водах Дніпрових...

• • •

Тут, у південнозахідньому кутку Росії (?) панує тиха резиґнація через те, що тут романтика націоналістичного самостійництва розбивається безнадійно об дійсність Совєтського Союзу. Але є також (не часто виразний) спротив, насамперед у формі впертого втримування власної мови. Цей спротив може мати ще й таку форму: одна молода українка говорила мені, що її батько, член партії і високий урядовець у державному судівництві „все дозволяє їй, лиш одного ні — вийти за неґра або за москаля".

Ми можемо похитувати головою, бо ми бачимо, що українсько-російська симбіоза стає все тіснішою і зрозумілішою. Але Москва боїться сепаратистичних тенденцій серед українців більше ніж серед якогонебудь іншого підсовєтського народу. І тому діє постійний маленький спротив і він викликує постійну тиху репресію державних органів. У висліді створюється почуття напруження й тривожна обережність населення. Але ніякий відвідувач не зуміє відкрити чогось сенсаційного на Південному Заході. Нема там ясних уявлень про „вільну Україну", є лиш мрії, але й вони залишилися ще з минулого століття.

• • •

...Із цього трохи дивного закінчення репортажу Мартіна Емха можна бачити, як тяжко навіть об'єктивному чужинцеві відкрити правду про настрої людей і про недавні історичні факти серед „недовірливих" людей сучасної України.

В орбіті...

(Продовження зі стор. 2)

кожної композиції. Проспівані пісні мали великий успіх в американської публіки і це була помітна, корисна і в відповідному місці, пропаганда для українського імени та культури. Навіть для наших деяких мистців-початківців, які як би уникали публічного виконування української музики, дав Плішка належний приклад і блискучу лекцію успішности тієї ж української музики.

Потім проспівав він ще з американської творчости цікаві „Чотири пісні грача" Джана Дж. Найлса (ми чули їх вже давніше на його власному концерті) та неперевершену арію арій з опери Верді „Дон Карльос". (Тут варто б заздалегідь відмітити, що наступного сезону Плішка виконуватиме в цій опері, як і в попередніх роках, знову ролю еспанського короля Филипа II в Мет, бо болгарський бас Н. Дявров боляче розчарував усіх цього сезону).

Виступ Плішки був дуже вдалий і успішний. Його нагороджено оплесками захоплення зі сторони публіки. З українських слухачів на концерті не було майже нікого. Довжелезна черга людей по виступі тиснулась до нашого співака зі захопленням, ґратуляціями та з проханням, щоб отримати його цінний автограф на програмці.

Теодор Терен-Юськів

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Афганістану Султан Алі Кіштманд заявив у понеділок 11-го квітня, що дві треті шляхів сполучення і мостів країни були знищені діями повстанців.

БЕЗПОРЯДКИ, ЯКІ відбувалися чотири дні підряд у найбільшому місті Бразилії Сао Паульо, перекинулися тепер на Ріо де Жанейро. Не зважаючи на пересторогу президента, що безпорядки чинять вороги демократизації країни і що уряд не дозволить на порушення нормального життя своїх громадян, товпи народу ніби протестуючи проти безробіття і економічних труднощів, палили автомобілі, грабували крамниці, чинили інші акти терору. В Сао Паульо минулого тижня під час бурхливих демонстрацій дві особи були вбиті, сотні поранені, шкоди обраховуються на мільйони долярів.

ПОСПІШНИЙ ПОЇЗД наїхав на стоячий товаровий поїзд поблизу містечка Сеґлет, 40 миль на південний схід від Будапешту, Мадярщина, вбиваючи машиніста поспішного поїзда і поранивши п'ять осіб.

З РИМУ ПОВІДОМИЛИ в понеділок, 11-го квітня, що Народний Фронт Визволення Ерітреї, який бореться за незалежність Ерітреї від Етіопії, розпочав великий наступ проти етіопських військ, які окупують Ерітрею. Представник Народного Фронту в Римі, Мохаммед Ахмед заявив, що від початку операцій ерітрейські повстанці вбили щонайменше 316 етіопських вояків. Бої продовжуються на фронті Накфа, приблизно 50 миль на південь від Асмари.

Бюро Катехизації епархії св. о. Миколая в Чикаґо

Восени 1982 року відкрито в приміщеннях епархіяльного будинку Бюро Катехизації. Бюром завідує директор катехизації о. Андрій Чировский, а секретарює його дружина Галя Чировська. Епархіяльне Бюро Катехизації провадить многогранну діяльність, яку можна поділити на три категорії: праця в Українському Католицькому Осередку Релігійного Навчання, праця внутрі чикаґської епархії та праця в Східньо-Католицькій Конференції Епархіяльних Директорів Релігійного Навчання.

ПРАЦЯ В УКОРН

Чикаґська епархія була серед засновників Українського Католицького Осередку Релігійного Навчання. Саме в Чикаґо приготовлялися до друку перші три підручники україномовної серії „З Нами Бог", які вийшли друком 1981 року, як рівнож і три книжечки до розмалювання для дітей. Тепер у Чикаґо редаґується й друкуватиметься четвертий підручник п.з. „Обіцянка", що його переклав й пристосував о. Михайло Кузьма. На чикаґське Бюро Катехизації впав також обов'язок збирання фондів на видання восьмиклясної серії.

Чикаґське Бюро Катехизації також провадило акцію УКОРН у справі спростування тексту американської катехитичної серії видавництва Бензіґер, де мильно зідентифіковано Русь з Росією у переказі про хрищення Києва. Після листів від кількох епархій та довшого листа від епархії св. о. Миколая та УКОРН видавництво відповіло, що зробить належні зміни в наступному виданні та пришле текст чикаґському Бюрові заздалегідь для удобрення.

У вересні 1982 року вперше відмічено Катехитичну Неділю по всіх українських парафіях Північної Америки. Українські матеріяли для вжитку парафій виготовило чикаґське Бюро Катехизації. Ці матеріяли розіслано всім епархіям через УКОРН. Наступні загальні збори УКОРН мають відбутися у травні 1983 року в Чикаґо, в яких візьмуть участь представники всіх вісьмох українських католицьких епархій Північної Америки. Вся підготовка на ці збори в руках чикаґського Бюра Катехизації.

ПРАЦЯ В СККЕДРН

Чикаґська епархія вже другий рік належить до Східньо-Католицької Конференції Епархіяльних Директорів Релігійного Навчання. Це об'єднання закарпатських, українських та мелхітських епархій, яке видало англомовну катехитичну серію „З Нами Бог". Чикаґське Бюро активно заанґажоване в кількох проєктах цієї Конференції. СККЕРДН тепер опрацьовує програму для підготовки світських катехитів. Рівнож підготовляється тепер короткий курс для середньошкільників про Ісусову молитву. Щороку СККЕДРН виготовляє матеріяли для парохів у справі Катихитичної Неділі. У всіх цих проєктах бере участь також чикаґське Бюро Катехизації. У травні 1983 року відбудуться збори СККЕДРН, господарем яких буде чикаґська Епархія.

ПРАЦЯ В ЕПАРХІЇ

Діяльність епархіяльного Бюра Катехизації полягає головно в нав'язуванні контактів та у збиранні й розповсюдженні матеріялів. Крім двох вищезгаданих установ Бюро Катехизації належить теж до Крайової Конференції Дієцезальних Директорів (NCDD), з якої черпає інформації про нові течії та програми релігійного навчання. Від УКОРН та СККЕДРН Бюро одержує відповідні катехитичні матеріяли та інформуватиме парохів і катехитів про ці матеріяли. Бюро має на меті виготовити загальну листу існуючих катехитичних матеріялів, виданих східніми церквами (католицькими й православними), бо існує вже багато цінних речей, про які наші священики не одержували досі жадних інформацій.

Плянується розбудувати такі збірки матеріялів (перше в Чикаґо, а згодом і в Дітройті), з яких могли б користати довколишні парафії у двох великих центрах населення чикаґської Епархії. Бюро Катехизації має в пляні відновити „Учительській Вісник", що його видав УКОРН через півтора року, але в формі квартальника, в якому були б інформації та допоміжні матеріяли для катехитів і парохів.

Щоб дальше помогти учителям-катехитам, Бюро Катехизації організує курс для світських катехитів в Чикаго й околицях на весну 1983 року. В інших осередках плянується робітні (воркшап) для теперішніх і майбутніх учителів. Один такий вечір на меншу скалю вже відбувся у Дітройті в жовтні 1982 року. Бюро старатиметься бодай деякі виклади про катехитику видати на стрічках для розсилки по менших парафіях.

Дуже багато часу йде на підготовку й переведення Дияконського курсу. Чикаґська Епархія започаткувала підготовку майбутніх дияконів в жовтні 1982 року. Цією трирічною програмою, яка відбувається тижнево в приміщеннях Філії Українського Католицького Університету в Чикаґо займається також Бюро Катехизації. У першому семестрі викладали о. Петро Ґаладза (Літургія) та о. Андрій Чировський (Доґматика). Вписаних слухачів було 12 (6 кандидатів до дияконату, 4 кандидати до священства та 2 надзвичайні слухачі). Викладав теж гість з університету Нотр Дам о. проф. Роберт Тафт, Т.І. Недавно чикаґську епархію запрошено вступити до Крайової Асоціяції Директорів Постійного Дияконату (NAPDD)

Бюро Катехизації займається також і кількома проєктами для молоді. Найпомітніший між ними—це З'їзд „Українська Молодь Христові", що відбудеться від 11-го до 13-го листопада 1983 року. За З'їзд, властиво, відповідає о. митрат Маріян Бутринський, але подрібними деталями займається Бюро Катехизації, яке тісно співпрацює з о. митратом Бутринським та з підготовчим комітетом під проводом Олі Попіль. В 1983 році Бюро організує виїздні дводенні реколекції для матуристів Школи Українознавства в Чикаґо. Можливо, що в майбутньому це пошириться і до інших місцевостей.

Щоб поширити свідомість про проблеми й можливості катехитичного служіння та зактивізувати мирян, Бюро Кахетизації відвідує припарафіяльні товариства з інформативною програмою про сучасний стан кахетизації. Також підготовляється до друку памфлет п. з. „Кахетизація і Ви" для інформації вірних. Над цим працює паніматка Оленка Ґаладза. Бюро старатиметься підхопити все цікаве, нове й корисне, що відбувається у ділянках кахетизації та молодечого апостоляту в різних парафіях епархії та передавати інформації про вдалі програми інших громад.

Ось, наприклад, у парафії свв. Володимира й Ольги в Чикаґо запроваджено літургію для дітей з особливим підходом для малят. За деякий час коли ця програма викажеться успішною через кількамісячний період, Бюро Кахетизації попросить отців душпастирів цієї парафії поділитися своїм досвідом з іншими парафіями. Таких цікавих і вдалих програм є більше по наших парафіях. Треба тільки форуму до розповсюдження інформацій, вказівок і тому подібного, щоб інші парафії могли з них також користати.

Поле до праці для Бюра Кахетизації дуже широке. Є багато плянів на майбутнє. Праця розвивається поволі через брак потрібних сил і фінансів, але при Божій допомозі ця праця принесе свої плоди. А з тих плодів користатимуть парохи, вірні й вся українська громада.

Академія для вшанування Тараса Шевченка

Як у минулих роках, так і цього року в парафії свв. Апп. Петра і Павла в Вілмінґтоні, Дел., 13-го березня ц. р. о. прот. Павло Гринишин після Літургії в церкві відправив панахиду по Т. Шевченкові, під час якої було проведено спеціяльну збірку на інвалідів, яка дала 65 долярів, котрі були переслані до Консисторії УПЦ у Савт Бавнд Брук.

Після закінчення панахиди в церкві всі присутні перейшли до парафіяльної залі, де відбулася Академія. Відкриваючи Академію, о Павло у вступному слові зазначив, „що сама програма академії дещо заскромна до певної міри, але не менше щира, ніж ті, що мають великі програми". Він привітав усіх присутніх, зокрема тих, котрі прийшли із сусідньої парафії української католицької церкви св. Миколая, щоб спільно поклонитися безсмертному генію українського народу Т. Шевченкові.

Першою точкою був короткий реферат англійською мовою котрий прочитав учень парафіяльної школи Марко Мельниченко. Як на свій молодий вік він добре вив'язався зі свого завдання. Потім О.Лузецкий продеклямував поему „Кавказ", давши перед тим пояснення поеми та її значення. Опісля учень цієї ж школи Ігор Шеремета прочитав українською мовою „Третя подорож Т.Шевченка в Україну в 1859 року", яку присутні вислухали з неменшою увагою, як і попереднього деклямагора. Після цього Оксана Шеремета продеклямувала „Кобзарю", поезію Ліни Костенко. О. Лузецький продеклямував ще поему Шевченка „Муза".

Потім виступив місцевий ансамбль бандуристів під керівництвом Сергія Ковальчука, який виконав кілька пісень—„Зійшов місяць" обр. Г.Китастого, „Вітер віє" М. Снішного, „Встає хмара" обр. В.Ємець, „Максим козак Залізняк" і на закінчення—„Заповіт", до котрого долучилися присутні на залі, вставши з місць. Отець Павло ще раз подякував усім учасникам.

В. Ш.

ТЕНІСОВІ ТУРНІРИ

Тенісова ланка УСЦАК, в порозумінні з управою Союзівки, подає до відома дати цьогорічних тенісових турнірів на оселі УНСоюзу:

2, 3 і 4-го липня — УСЦАК-Схід
6 і 7-го серпня — Подвійна гра
2, 3, 4 і 5-го вересеня — Крайовий УСЦАК
17 і 18-го вересня — Запрошеневий УНС
8 і 9-го жовтня — КЛК

Шоста „А" кляса школи НЗПДМ в Гемтремку вшанувала Т.Шевченка і пожертвувала на „Веселку"

Учні 6-ої А кляси школи НЗПДМ в Гемтремку. Сидять (зліва): вчителька Ксеня Кучер, о. ігумен В. Панчук, ЧСВВ, директорка школи Сестра Хризостома, ЧСВВ .

В дописі „Громадський вчинок школярів у Гемтремку („Свобода" 17-го березня ц.р.) редакція „Веселки" повідомила читачів про акцію 6-ої „А" кляси української школи Непорочного Зачаття в Гемтремку, Миш., яка з одного боку вшанувала Тараса Шевченка виданням і продажем власними силами й заходами відзнаки-жетону, з другого боку прибуток із розпродажу призначила на пресовий фонд „Веселки".

Ця акція тривала цілий березень. Ось що пише про її виникнення, хід і успішне закінчення учень Микола Лісовський від цілої кляси:

„Дорога „Веселко"! Цього року ми в особливий спосіб відсвяткували Шевченкові роковини. Ми виготовили відзнаку з „Кобзарем" у лавровому вінку, з датами народження і смерти Тараса Шевченка і з назвою нашої школи. Відзнаку продаємо по одному долярові.

Наше завдання було вшанувати і пригадати всім нашого поета Т.Шевченка, а дохід із продажу дати на добру ціль. Наша акція нам удалася. Пересилаємо чек на 200 дол. на пресовий фонд „Веселки", сто долярів ми дали на нашу школу, а решту призначили на українську лектуру для нашої кляси.

Нас небагато у відділі „А" української кляси—тільки 11 учнів. Дякуємо всім нашим спонзорам, які складали добровільні датки і всім, хто купив відзнаку. „Веселці" бажаємо дальших успіхів на друге 30-ліття у дуже корисній праці для нас, дітей .

Проєкт відзнаки виготовила Таїса Когут, а про технічне виконання подбала Софійка Малиновська.

Учні 6-ої А кляси Школи Непорочного Зачаття в Гемтремку (Дітройт).

Я, Микола Лісовський, пишу за всіх учнів нашої кляси: Ксеня Волощук, Таїса Когут, Софія Малиновська, Андрій Шрубович, Микола Лісовський, Олесь Федорович, Олесь Обухівський, Роман Куропась, Марко Стефанюк, Ліда Юзич, Християн Мачай, учителька української мови Ксеня Кучер". (Всі власноручні підписи).

Редакція „Веселки" щиро дякує о. ігуменові В. Панчукові, ЧСВВ, Сестрі директорці Хризостомі, ЧСВВ, вчительці й опікунці кляси Ксені Кучер, ініціяторці цієї громадської акції й усім учням 6-ої „А" кляси та ставить їх за приклад іншим школярам і передплатникам-читачам „Веселки".

Редакція „Веселки"

Сиракюзи у поклоні Т. Шевченкові

У березні кожного року українські громади по цілому світі відзначають Шевченкові роковини. Треба лишень побажати, щоб оці відзначення не були стереотипні, механічні, але щоб заставили людей призадуматись над словом поета- Пророка та зробити відповідні висновки із послання нашого генія.

Старанням УККА наша громада відзначила Шевченкові роковини святочним концертом у неділю, 13-го березня, в залі Українського Народного Дому.

Мистецьку частину почав чоловічий хор „Сурма" під керівництвом мґр Марусі Качмар виконанням „Заповіту" та „Вітер віє, повіває" на слова Т.Шевченка. Святочну доповідь про вагу і значення Шевченкового Слова прочитав мґр Микола Дупляк. Після доповіді слідували деклямації та виступи хорів.

„Тарасову ніч" Т.Шевченка деклямував Данилко Шипилявий, учень Школи ім. Л.Українки. Студент Юрій Войтович при співучасті пластової молоді надзвичайно вдало продеклямував „Свою Україну любіть" Р. Завадовича.

Потім виступав жіночий хор „Калина" під керівництвом Олі Малій. У його виконанні присутні почули народню пі сню „Ой, дівчина по гриби ходила" і „Тополю" на слова Т.Шевченка. Хор „Калина" працює при українській православній церкві св. Луки, і він вже вдруге виступав нині із Шевченківською програмою, бож православна парафія відзначає в нас роковини Тараса Шевченка своєю окремою програмою.

Після співу була деклямація „Минають дні, минають ночі" Т.Шевченка, що гарно виконала Яруся Дупляк, учениця Школи ім. Л.Українки.

Мистецьку програму концерту закінчив хор „Сурма", виконавши пісні „Ой, заждіть літа" В. Любка та „Крилець, крилець" муз. В.Матюка і національний гимн, який підхопила публіка.

Шевченківські святкування у нашому місті завершила Школа Українознавства ім. Лесі Українки власним учнівським концертом у суботу, 26-го березня, у шкільній залі.

М. Д.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

Конференція...

(Продовження зі стор. 2)

Орест Питляр з Ню Йорку познайомив учасників симпозіюму з відгуками української преси — зокрема щоденних газет „Діло" в Україні та „Свобода" в Америці — на повідомлення про нищівний голод в Україні. Він зробив висновок: — Хоч якась нація може бути поділена державними кордонами та ізольована придушенням інформації про становище тієї чи іншої частини, то все ж таки всі її частини за деякий час дізнаються правду про людовбивство в одній із них і реаґують, як органічна цілість.

Доповняльні аспекти

Другий день конференції у Монтреалі був заповнений доповідями про нищівну політику Москви в галузях культури, церкви і соціяльно-політичної структури української нації. Професор Торонтонського університету В. Ісаїв вбачає в штучному голоді інструмент, з допомогою якого Москва зруйнувала органічну структуру української нації та перетворила її в людську „сировину", пригожу для атомізованого „суспільства" в тоталітарній системі правління.

Проф. Т. Геврик з Пенсильванського університету показав головні прогалини в характері Києва, що їх створила компартія своїм „перебудовуванням" міста у т. зв. столицю УССР. Руйновано прадавні пам'ятки української архітектури і Київ перетворювано у бюрократичний центр всеросійського вигляду. Дослідник церковної справи у совєторосійській імперії, проф. Карлтонського університету д-р Богдан Боцюрків, доповнив цю картину знищення оглядом підривання і ліквідації Української Православної Автокефальної Церкви. УАПЦ була висловом прагнення українців знайти свій шлях до Бога і становила останню мережу організованого українського суспільства.

Д-р Н.Строката-Караванська поділилася з учасниками конференції своїми спостереженнями про голод і штучно зменшену дієту, як засіб соціяльної політики Кремля супроти України протягом минулих 60 років. Професор-емерит Колюмбійського університету, д-р Ю. Шевельов, у своїй доповіді про „розвиток і падіння українізації" якоюсь мірою доповнив досліди і висновки проф. В. Ісаїва. Українізація не мала твердого ґрунту в населення, бо спиралася на вузьку базу інтеліґентського прошарку, потопаючого в русифікованих містах. Її штучно викликано і самовільно ліквідовано, коли змінилися потреби московського центру зокрема в закордонній політиці Совєтського Союзу.

Організатор симпозіюму проф. Р. Сербин зручно оформив тезу своєї доповіді про голод в Україні 1921 року, як передвісника плянової політики Москви супроти українського селянства й України взагалі. Він вбачає певну тяглість тієї політики, що її уформулювали Ленін й інші керівник Кремля з метою підкорити Україну та включити її, як нівелізовану область у єдину всеросійську великодержаву з комуністичною системою правління.

Доповідь двох дослідників „голоду, як такого" (професорів університету Конкордія, д-ра Ф. Чока і д-ра К. Джонассона) становила на ділі ключ до оцінки штучного голоду в Україні. Дослідники розглядали голод двох видів, якщо йдеться про наслідки: ґеноцид і етноцид. На жаль, вони не застосували своїх теоретичних засновків до українського явища, мовляв, вони цього питання ще не обмірковували.

Власні висновки

А втім, конференція не завершилася підсумками з окремих досліджень і слухачі мусіли зробити певні висновки самі. Так чи інакше, загальне враження було ясне. Штучний голод в України 1933 року був ґеноцидом і етноцидом (знищення культури нації), спрямованим супроти основної субстанції української нації, а саме її селянства. Поряд з цим наступом на селянство був поведений нищівний наступ на культуротворчий прошарок України, її соціополітичну структуру та духово-організаційні установи. Висловлюючися совєтським терміном, це був дійсно „плян до двору" — плян на знищення окремішньої української нації та перетворення її в атомізовану масу заляканих підданих Кремля.

Ще слово про зовнішню інформацію : Монтреальська конференція дослідників штучного голоду в Україні 1932-1933 років відбилася широким відгомоном в англомовній та франкомовній пресі, в телевізії та радіомовленні, як ніколи досі. Виставка документів та знимок про голод в Україні, влаштована в МекҐілському університеті протягом тижня, збудила зацікавлення студентів, професорів і працівників преси та електронних засобів масової інформації.

Висновок: українські центри в інших містах Канади, Америки й Великобританії та Франції повинні організувати подібні наукові конференції, бо це, мабуть, найуспішніший — і найсерйозніший — шлях до розуму і сердець наших співгромадян, щоб вони дізналися і не забули про голод, організований Москвою в Україні 1933 року, як найбільший ґеноцид і етноцид в історії людства.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 17-го КВІТНЯ 1983 р.

Кліфтон, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 64-ий Відд., від год. 1-3-ої по пол. в залі церкви Св. Марії на Вашінґтон вул. у Кліфтоні, Н. Дж. Проситься чл. прибути і вирівняти залеглі вкладки. — За Управу Ів. Бурний.

СУБОТА, 23-го КВІТНЯ 1983 р.

Нюарк-Ірвінґтон, Н. Дж. Річні збори Т-ва Запор. Січ 371-ий Відд., о год. 6-ій веч. в залі Чорноморської Січі, 680 Sanford Ave., Newark, N.J. Відбудеться звіт уряду і вибір нової Управи на 1983 р. — Стефанія Стеців, гол., Вол. Шпирка, заст. гол., Вол. Левицький, Кас., Ю. Баранюк, фін. секр.

П'ЯТНИЦЯ, 29-го КВІТНЯ 1983 р.

Чикаґо, Ілл. Річні загальні збори 131-го Відд. УНС при ООЧСУ в Чюкаґо, о год. 7-ій веч. в залі СУМ-у при 2345 В. Чикаґо Авеню. Проситься чл. прибути. — Управа.